

॥ २९॥३०॥३१॥ ३२॥ ३३॥ ३४॥ ३५॥ ३६॥३७॥ ३८॥ अर्धमेति पितामहो ब्रह्मांडात्मा अर्धमेति स्वस्वरूपं विकारांतर्वर्तितद्वर्तितचिद्वर्तितचिद्वर्तिता च तद्वत् अतएव सूत्रं विकारावर्तिचतथा हि स्थितिमाहेति जगद्ध्यापारवर्जप्रकरणादसंनिहितत्वाच्च भोगमात्रसाम्यलिगाच्चेति सूत्राभ्यां नित्यसिद्धेश्वरस्य उपासना सिद्धानामीश्वराणां चाद्यस्य जगत्सदृशैस्वातंत्र्यं

तदाहं संप्रसूयामि गृहेषु भूकर्मणां ॥ प्रविष्टो मानुषेदं सर्वप्रशमयाम्यहं ॥ २९ ॥ सृष्ट्वा देवमनुष्यांस्तु गंधर्वो रगराक्षसान् ॥ स्यावराणि च भूतानि संहाराम्यात्ममायया ॥ ३० ॥ कर्मकाले पुनर्देहमविचिंत्यं सृजाम्यहं ॥ आविश्यमानुषेदं हर्यादा बंधकारणात् ॥ ३१ ॥ श्वेतः कृतयुगे वर्णः पीतः खेतायुगे मम ॥ रक्तोद्वापरमासाद्य कृष्णः कलियुगे तथा ॥ ३२ ॥ त्रयोभागाद्यधर्मस्य तस्मिन्काले भवंति च ॥ अंतकाले च संप्राप्ते कालो भूत्वा तिदारुणः ॥ ३३ ॥ त्रैलोक्यं नाशयाम्येकः कृत्स्नं स्याव रजंगमं ॥ अहं त्रिवर्त्मा विश्वात्मा सर्वलोकसुखावहः ॥ ३४ ॥ अविभूः सर्वगो नंतो हृषीकेश उरुक्रमः ॥ कालचक्रं नयाम्येको ब्रह्मन्महमरूपकं ॥ ३५ ॥ शमनं सर्वभूतानां सर्वलोककृतोद्यमं ॥ एवं प्राणिहितः सम्यङ्ब्रह्मात्मा मुनिसत्तम ॥ सर्वभूतेषु विप्रेन्द्र न च मां वेत्ति कश्चन ॥ ३६ ॥ सर्वलोके च मां भक्ताः पूजयंति च सर्वशः ॥ यच्च किंचित्त्वया प्राप्तं मयि क्लेशात्मकं द्विज ॥ ३७ ॥ सुखो दयाय तत्सर्वं श्रेयसे च तवानघ ॥ यच्च किंचित्त्वया लोके दृष्टं स्याव रजंगमं ॥ ३८ ॥ विहितः सर्वथैवासौ ममात्मा भूतभावनः ॥ अर्धं मम शरीरस्य सर्वलोकपितामहः ॥ ३९ ॥ अहं नारायणो नाम शंखचक्रगदाधरः ॥ यावद्युगानां विप्रर्षे सहस्रपरिवर्तनात् ॥ ४० ॥ तावत्स्वपि मम विश्वात्मा सर्वभूतानि मोहयन् ॥ एवं सर्वमहं कालमिहास्मे मुनिसत्तम ॥ ४१ ॥ अशिशुः शिशुरूपेण यावद्ब्रह्मानबुध्यते ॥ मया च दत्तो विप्राग्र्यवरस्ते ब्रह्मरूपिणा ॥ ४२ ॥ असकृत्परितुष्टेन विप्रर्षिगणपूजित ॥ सर्वमेकार्णवं दृष्ट्वानष्टं स्याव रजंगमं ॥ ४३ ॥ विह्वोसिमया ज्ञातस्ततस्ते दशितं जगत् ॥ अभ्यंतरं शरीरस्य प्रविशोसि यदामम ॥ ४४ ॥ दृष्ट्वा लोकं समस्तं च विस्मितो नावबुध्यसे ॥ ततोऽसि वक्राद्विप्रर्षेद्रुतं निःसारितो मया ॥ ४५ ॥ आख्यातस्ते मया चात्मा दुर्ज्ञेयो हि सुरासुरैः ॥ ४६ ॥ यावत्स भगवान्ब्रह्मानबुध्येत महातपाः ॥ तावत्त्वमिह विप्रर्षे विश्रब्धश्चरैव सुखं ॥ ४७ ॥

तेषां भूतसृष्टिकाले सन्निधानादसामर्थ्यं च उभयेषां गीतवादिनां भोगे साम्यं चास्तीति प्रदर्शय आद्यस्य स्वरूपं महदादिविकाराद्बहिर्भूतं चकारात्तदंतर्वर्तिच सभूमिं सर्वतो दृत्वा त्यतिष्ठच्छांगुलमिति विदएवा वि कारस्य रूपस्य स्थितिमाह तस्मात्कृष्णमूर्तिर्व्यवहारतो विद्यदादिविचिंत्येति युक्तमुपश्यामः श्रुतिविरोधस्त्वन्नप्रागेव निरस्तः ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ यावदिति ब्रह्मा वि राट् इह लिंगात्मनि स्थूला ध्या सो द्या दवा क्स्वप्ने एव स्यात्तव्यमित्यर्थः स्पष्टार्थमन्यत् ॥ ४७ ॥